

VANHUSNEUVOSTON LAUSUNTO HELSINGIN ASUMISEN JA MAANKÄYTÖN TOTEUTUSOHJELMAN LUONNOKSESTA

hyväksytty vanhusneuvoston kokouksessa 17.2.2016

Asumisen ja maankäytön toteutusohjelman 2016 luonnoksen päämäärät ja tavoitteet ovat pääosin kannatettavia. Toteutuakseen ne vaativat paljon käytännön toimenpiteitä, joita ohjelmaan kaivataan lisää.

Melkein viidesosa helsinkiläisistä on yli 65-vuotiaita. Heidän asumisensa erityispiirteet ja vaatimukset kannattaa käsitellä erillisessä kappaleessa AM-ohjelmassa.

Suuri osa ikääntyneistä haluaa asua omassa kodissaan. Se edellyttää, että asunto lähiympäristöineen on esteetön, turvallinen ja viihtyisä. Ikääntyneiden asumisen tärkeitä edellytyksiä ovat myös hyvät lähipalvelut, hyvin valaistut kulkureitit ja toimivat liikenneyhteydet.

Esteettömyyden osalta suurin ongelma tällä hetkellä on hissien puuttuminen kerrostaloista. Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa erityisesti 1960- ja 1970-luvun esikaupunkialueilla, joista hissit usein puuttuvat. Hissien rakentamiseen tulee panostaa nykyistä enemmän. Neuvontaa asuntojen korjauksiin tarvitaan entistä enemmän ja sitä tulee tarjota ikääntyville tehokkaasti.

Eläkkeelle jääminen tarkoittaa tulotason laskemista ja usein myös harkintaa, onko nykyinen asunto sopiva loppuelämää varten. Monet juuri eläkkeelle jääneet ja vanhemmatkin kaupunkilaiset ovat valmiita muuttamaan. He tarvitsevat neuvontaa asunnon hakemiseen ja vaihtamiseen.

Eläkeläisistä merkittävä osuus on pienituloisia ja 26 % asuu vuokralla. Heille on tärkeää, että kaupungilla on tarjota kohtuuvuokraisia, pienehköjä asuntoja ja ikääntyneillä on mahdollisuus saada niitä. Pienten asuntojen (yksiöt ja kaksiot) osuutta uusista vuokra-asunnoista tulee lisätä nykyisestä.

Ikääntyneiden asumisen tarpeet tulee ottaa huomioon kaikissa asumisen muodoissa (omistusasunnot, hitas- ja vapaarahoitteiset ja valtion tukemat vuokra-asunnot, asumisoikeusasunnot). Suunniteltavissa uusissa ja peruskorjattavissa asunnoissa tulee olla muuntojoustavuutta, jotta ne ovat käyttökelpoisia myös tarpeiden muuttuessa. Hallinta- ja rahoitusmuotojen kehittämiseen tulee panostaa ohjelmassa nyt esitettyä aktiivisemmin.

Vanhusneuvosto haluaa painottaa yhteisöllisyyttä, turvallisuuden ja viihtyvyyden lisääjänä. Yhteisöllisyys tarkoittaa kanssakäymistä ja vuorovaikutusta. Ikääntyneille naapurusto on yleensä tärkeämpi kuin työikäisille. Ikääntyneille tarvitaan kiinteistöjä, joissa on yhteisiä tiloja ja palveluja, kuten talonmies, yhteisökoordinaattori tai ”digitalkkari”. Naapurusto voidaan kytkeä senioritalon asukkaiden avuksi ja huviksi rakentamalla viereen opiskelija-asuntola, lasten päiväkotia tai koulu. Eri sukupolvien ja erilaisten ihmisten kanssakäyminen lisää yhteisymmärrystä ja siten kaikkien hyvinvointia.

Yhteys luontoon on tärkeä suurelle osalle ikääntyneistä. Kaupunkiviljely edistää yhteisöllisyyttä, asuinalueiden viihtyisyyttä ja ikääntyneiden aktiivista elämää. Kaupunkiviljely tulee mahdollistaa myös niille ikääntyneille, joilla on liikuntakyvyn rajoitteita.

Tehostettua palveluasumista tarvitaan Kuntaliiton selvityksen (Palveluasumisen järjestäminen, 2012) mukaan Suomessa 2030 mennessä 30 000 paikkaa lisää. Tämä merkitsee Helsingissä vähintään 3 000 paikkaa. Tuottajina voivat olla yritykset, yhteisöt tai kaupunki. Helsingin tehtävänä on tarjota sopivia tontteja hyvien kulkuyhteyksien varrella.

Muistisairaudet ovat tulevaisuuden asumisen suuri haaste ja myös suurin yksittäinen palveluasumisen tarvetta aiheuttava tekijä. Helsingissä on noin 4 000 vähintään keskivaikeaa kognitiohäiriötä sairastavaa. Helsingin tavoitteena on olla ”Muistiystävällinen kaupunki”, mikä pitää ottaa huomioon kaupunkisuunnittelussa nykyistä paremmin. Koskelan sairaalan alueen muistikylä on suunnitteluvaiheessa. Yksi muistikylä ei kuitenkaan riitä, vaan Helsinkiin tulee ryhtyä suunnittelemaan enemmän muistisairaille sopivia asuinympäristöjä.

Vanhusneuvosto kehottaa kaupungin AM-sihteeristöä seuraamaan tarkasti ”Vanhojen sairaaloiden tilalle asuntoja”-projektia, jotta alueille tulee monimuotoista ja myös ikääntyneille sopivaa asumista.

Yhteenvetona vanhusneuvosto korostaa, että kaikessa kaupunki- ja liikennesuunnittelussa tulee ottaa huomioon ikääntyvän väestön tarpeet, joihin kuuluu esteettömyys, turvallisuus ja viihtyisyys.

Helsingin vanhusneuvosto

Sirpa Asko-Seljavaara
Sirpa Asko-Seljavaara
puheenjohtaja

Outi Paulig
Outi Paulig
sihteeri